

Internationale Schakelklas (ISK)

Mijn naam is Moumen Kndo, ik ben 30 jaar oud en afkomstig uit Syrië. Daar ben ik geboren en opgegroeid. Toen ik vijftien was, brak de oorlog uit. Vijf jaar later moest ik vluchten. Als ik was gebleven, had ik in het leger moeten vechten – tegen mijn eigen volk. Dat was voor mij geen optie. Na een lange en zware reis kwam ik in Nederland terecht. Samen met een groep medevluchtelingen werd ik in Ter Apel geplaatst. Na meerdere verhuizingen belandde ik uiteindelijk in Noordwijk – als enige van de oorspronkelijke groep. Vier jaar na mijn aankomst begon ik aan de HALO-opleiding en binnen vierenhalf jaar rondde ik deze succesvol af.

Deze persoonlijke reis heeft mij gevormd – als mens én als docent. Mijn kijk op bewegen en onderwijs is erdoor verdiept. In Nederland is de beleving van sport totaal anders dan in Syrië. Door mijn achtergrond ervaar ik dagelijks hoe krachtig sport kan zijn: als middel om mensen uit verschillende culturen met elkaar te verbinden en hen te helpen integreren in de Nederlandse samenleving. | Moumen Kndo

Sport in Syrië: een luxe voor weinigen

In Syrië wordt anders tegen sport aangekeken dan in Nederland. Sport wordt vooral gezien als iets voor kinderen, een vorm van spelen. Tijdens de oorlog werd sport bovendien een luxe. Veel gezinnen hadden moeite om de maand door te komen; er was simpelweg geen ruimte of geld voor sport of lidmaatschap van een vereniging. Voor kinderen bleef er vaak maar één optie over: voetballen op straat.

In landen met een zwakke economie is er weinig ruimte om aan jezelf te denken of je eigen welzijn voorop te stellen. Zodra je volwassen wordt, hoort sport er niet meer bij. In Syrië word je namelijk al jong als volwassene beschouwd. Jongens worden vanaf hun vijftiende geacht zich als man te gedragen, verantwoordelijkheid te nemen en te gaan werken. Rond hun twintigste wordt verwacht dat ze trouwen en een gezin stichten. Voor meisjes geldt hetzelfde: vanaf hun

zestiende worden ze als volwassen vrouw gezien. Spelen of 'kinderachtige dingen' doen, zoals sporten, past daar niet meer bij. Binnen enkele jaren staat immers het huwelijk voor de deur.

Botsingen bij aankomst in Nederland

Veel kinderen nemen deze manier van denken mee naar Nederland. Dat veroorzaakt soms botsingen. Sportkleding, bijvoorbeeld, is voor hen geen vanzelfsprekendheid. Tijdens de oorlog konden de meeste gezinnen zich geen aparte sportkleren veroorloven. Kleding had meerdere functies: wat je droeg naar school, droeg je ook om te sporten, naar familiebezoek of naar de moskee.

Dat verklaart ook een situatie die ik in Nederland meemaakte: een leerling kwam de gymzaal binnen met voetbalschoenen. Ik zei tegen hem: "Je moet gymschoenen aan hebben." Waarop hij antwoordde: "Maar dit zijn toch sportschoenen?"

Moumen in actie

In Syrië wordt sport bovendien gezien als iets voor mensen met geld. In een samenleving waar zes dagen per week wordt gewerkt en waar sociale verplichtingen veel tijd vragen, is sporten voor velen geen prioriteit.

Dat maakt de overgang naar Nederland groot. Hier is sport een vast onderdeel van het onderwijs. Van leerlingen wordt verwacht dat ze actief meedoen, sport serieus nemen en sportkleding dragen. Maar veel nieuwkomers zijn met hele andere zorgen bezig, zoals het sparen van geld om hun familie naar Nederland te halen of het ondersteunen van hun familie in het land van herkomst.

Cultuurverschillen in de gymzaal

In Nederland blijft iemand kind tot ver in de tienerjaren. Er is ruimte om te spelen en plezier te maken – ook in de gymzaal. Voor Syrische jongeren voelt dat vreemd. Activiteiten als tikkertje, dansen,

trefbal of ringenzwaaien liggen vaak ver buiten hun comfortzone. Ze moeten letterlijk leren spelen. Daarom is het belangrijk om activiteiten rustig te introduceren, met veel uitleg, herhaling en geduld.

Daarnaast kent de Syrische samenleving een duidelijke scheiding tussen mannen en vrouwen. Ook op school zitten jongens en meisjes vaak niet samen in de klas. Door religieuze overtuigingen is fysiek contact tussen jongens en meisjes meestal niet toegestaan. In de gymles kan dat lastig zijn bij bijvoorbeeld tikspelen. Een simpele oplossing: laat de dikker een foamballetje gebruiken om de anderen te raken, zodat er geen direct contact is.

Sommige meisjes vinden het bovendien ongemakkelijk om te sporten als ze het gevoel hebben bekeken te worden door jongens. Ik herinner me een les ringenzwaaien waarin een meisje, normaal erg enthousiast, ineens weigerde mee te doen. Ze schaamde zich omdat haar shirt kon opkruipe. Ik

vroeg de klas zich om te draaien terwijl ik iets uitlegde, zodat ze zich niet bekeken voelde. Daarna deed ze met plezier mee. Zulke kleine aanpassingen kunnen een groot verschil maken.

Bewegen tijdens de Ramadan

Op mijn school – een Internationale Schakelklas (ISK) – doet meer dan zeventig procent van de leerlingen mee aan de Ramadan. Dat betekent: van zonsopkomst tot zonsondergang niet eten en niet drinken. Veel leerlingen hebben daardoor minder energie en raken sneller vermoeid.

Tijdens die periode kies ik bewust voor rustigere activiteiten, zoals badminton of mikvormen als boogschieten. Zo blijven leerlingen in beweging, maar op een manier die haalbaar is tijdens het vasten.

Begeleiding vraagt tijd, uitleg en geduld

Leerlingen op een ISK moeten langzaam kennismaken en integreren met de Nederlandse sport- en

bewegingscultuur. Dat vraagt tijd, veel herhaling en geduld. Deze jongeren zijn niet onwillig – ze zijn onwetend. Ze weten niet wat er van hen verwacht wordt, hoe je sportkleding draagt, hoe je samenwerkt, of hoe je sportief gedrag laat zien.

Onze taak als docenten is om hen stap voor stap te begeleiden: van niet weten naar weten hoe het hier werkt. Dat kost tijd. De één pikt het snel op, de ander heeft ervaring en herhaling nodig. Soms moet een leerling eerst een keer sporten in een spijkerbroek om zelf te merken waarom een sportbroek fijner is.

Sport is een prachtige omgeving om te leren. Tijdens het bewegen komen emoties als plezier, frustratie en trots naar boven. In Nederland zien we het beheersen van emoties vaak als een teken van kracht; in veel andere landen geldt juist het tonen van emoties als krachtig. Kinderen die hierheen komen, weten soms niet goed hoe ze met die verschillen moeten omgaan. Moet je nu boos worden en je stem verheffen,

of juist rustig blijven? Ook dat hoort bij de fase van onwetendheid. Het mooie is dat we via sport deze emoties bespreekbaar kunnen maken en leerlingen stap voor stap kunnen leren hoe ze hiermee in hun nieuwe omgeving kunnen omgaan.

Een veilige, inclusieve omgeving

In mijn klassen zitten leerlingen uit meer dan acht verschillende landen. Vrijwel allemaal spreken zij nog maar weinig Nederlands. Het is dan ook belangrijk om ervoor te zorgen dat zij zich welkom voelen en ervaren dat er geen verschil is tussen hen: immers niemand is belangrijker dan een ander. Bij een groep als deze heeft een lange mondelinge uitleg weinig zin. Daarom gebruik ik veel beeldmateriaal. Een plaatje zegt vaak meer dan woorden. Daarnaast probeer ik interesse te tonen in elke leerling. Een eenvoudig 'hallo' in hun eigen taal doet wonderen. Aan het einde van mijn lessen schrijf ik drie nieuwe Nederlandse woorden op het

bord en leg ik uit wat ze betekenen. Zo probeer ik ook een bijdrage te leveren aan de taalontwikkeling van mijn leerlingen. Leerlingen vinden het prachtig wanneer je dat doet, omdat ze merken dat je moeite doet om hen echt te zien en te helpen.

Ongeveer een derde van mijn leerlingen is zonder familie naar Nederland gekomen. Zij zijn tussen de 14 en 18 jaar oud. In Arabische culturen neemt een oudere broer de rol van vader over als die er niet is. Veel leerlingen zien mij dan ook als een soort grote broer. Ik herinner me een Syrische jongen van 17 die zich stoer en luidruchtig gedroeg. Na de les kwam hij naar me toe en wilde me even knuffelen. Op dat moment viel zijn masker weg – hij was gewoon een kind dat warmte nodig had. Zulke momenten maken mijn werk waardevol. Door mijn achtergrond kan ik vaak een brug slaan tussen leerlingen, ouders en collega's. Soms letterlijk, als tolk. Maar vooral figuurlijk: door begrip en vertrouwen op te bouwen.

De kracht van sport – en de pijn van onzekerheid

Wat mij raakt, is de onzekerheid die veel van mijn leerlingen voelen. Regelmatig vragen ze me: "Meneer, mag ik wel blijven?" Die angst zit diep. Zolang hun toekomst onzeker is, is het moeilijk om te focussen op integratie of ontwikkeling. Juist daarom geloof ik zo sterk in de kracht van sport en bewegen. De gymzaal is een plek waar iedereen gelijk is, waar taal minder belangrijk is en waar leerlingen stap voor stap kunnen leren dat ze erbij horen – hier, in Nederland. ●

Contact

moumen.kndo@icloud.com

Moumen Kndo is vakleerkracht op ISK Duin- en Bollenstreek, locatie Katwijk en zweminstructeur bij Silvester Zwemschool

Foto

Moumen Kndo

Kernwoorden

cultuurverschillen, Syrië, vluchtelingen, Internationale Schakelklas (ISK)

Gebruik jij al de combinatie van een leerlingvolgsysteem en plansysteem in het bewegingsonderwijs?

Probeer VolgMij en PlanMij nu vrijblijvend een maand gratis!

Volg Mij en Plan Mij bieden jou de tools die je werk leuker, makkelijker en betekenisvoller maken. Het leerlingvolgsysteem Volg Mij geeft je inzicht in de beweegvaardigheid en motorische ontwikkeling van je leerlingen. Plan Mij is een handige planningstool voor je lessen, waarmee je eenvoudig je lessen kunt aanpassen en verbeteren.

VolgMij is gebaseerd op de motorische leerlijnen en reguleringsdoelen uit het Basisdocument Bewegingsonderwijs. Hiermee volg je leerlingen op verschillende niveaus gedurende meerdere momenten per schooljaar. Daardoor krijg je een nauwkeuriger en betrouwbaarder beeld van de beweegvaardigheid van je leerlingen.

Met Plan Mij kun je snel en eenvoudig je dag-, week-, maand- of jaarplanning maken. Doordat Plan Mij bijhoudt welke leerlijnen je hoe vaak hebt aangeboden, zie je in een oogopslag of je ergens wel of niet voldoende aandacht aan hebt besteed. Plannen kan zo veel gestructureerder en nauwkeuriger.

Meer weten?

Kijk op www.janluitingfonds.nl/volgmij-planmij

janluitingfonds
blijven groeien in je vak